WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 243. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, DECEMBER 18, 1957 No. 243. VOL. LXIV.

НАШОЮ ЦІЛЛЮ Є МИР ЧЕРЕЗ ПОРОЗУМІННЯ, А НЕ КАПІТУЛЯЦІЮ — ЗАЯВЛЯЄ СТІВЕНСОН

Шикаґо. — Промовляючи під час урочистостей, влаштовуваних іллинойським відділом Союзу Американських Громадянських Свобід з приводу 166-річчя закону про права, двократний демократичний кандидат на Президента ЗДА, Адлей Е. Стівенсон торкнувся між іншим також і проблеми взаємин вільного світу із комуністичним Сходом. Висловивши свою надію і віру в те, що учасникам конференції держав НАТО в Парижі поведеться розв'язати існуючі труднощі зв'язані із совєтськими погрозами, підшептами і пенетрацією, Стівенсон водночас із тим висловив сподівання, що Паризька конференція не приведе до дальшого поглиблення розриву між Заходом і Сходом. Нашою великою ціллю в сучасному політичному змагу є мир з допомогою порозуміння, а не капітуляції — заявив з того приводу він. В дальшому Стівенсон висловив своє найглибше переконання, що З'єдинені Держави Америки допоможуть Індії розв'язати існуючу там кризу в економічному розвитку і що це станеться в рямках нової, більшої і скоординованої допомоги для закордону і широкозаплянованої пропаґандивної програми, завданням якої було б протидіяння совєтській пенетрації у внутрішнє життя відсталих і недорозвинених країн. Стівенсон, який тількищо минулого тижня залишив свій пост дорадника уряду в справі конференції НАТО, підкреслив у своїй промові теж вагу свобідної самокритики, як одної з найважливіших засобів чи пак секретної зброї вільної демократії. Право не погоджуватися і висловлювати свобідно цю свою непогодженість й іншу думку є могутньою зброєю у здійснюванні мудрої національної внутрішньої і зовнішньої політики. Наприкінці своєї промови Стівенсон ствердив, що він погодився стати дорадником уряду з огляду на деяку „кризу довір'я" у ставленні чужоземних народів до політики З'єдинених Держав Америки. Разом із тим Стівенсон заперечив рішуче можливість свого поновного кандидування у майбутніх президентських виборах.

Айзенгавер відповів збільшеною активністю на заяви про його резиґнацію

Вашингтон. — Численні люди дивувалися, що президент Айзенгавер так вчасно після своєї третьої недуги (легкого паралічу) почав енерґійно працювати і відважився полетіти на Паризьку конференцію, яка вимагає великих зусиль від кожного учасника. Тепер із відповідального джерела повідомляють, що Президент із прикрістю довідався, що деяка частина преси й громадської опінії домагалася його резиґнації після його занедужання, твердячи, що країна потребує такого президента, який міг би весь час працювати, а не тільки частинно. Президент хотів показати своїм критикам, що він є рішений і є здібний працювати, хоч лікарі рекомендували йому не перевтомлюватися. І так минулого тижня Айзенгавер був присутній на Крайовій Раді Безпеки впродовж двох годин і 30-ти мінут, хоч він міг залишити наради після 20-ох мінут.

8 республіканських членів Конґресу не будуть старатися про перевибір в 1958 році

Вашингтон. — Чотири республіканці сенатори і чотири республіканські конґресмени вже заявили, що в 1958 році не будуть старатися про перевибір на свої теперішні становища. До сенаторів належать такі республіканці: 57-річний сенатор із Пенсилвенії Фредерік Дж. Пейн, 49-річний сенатор із Індіяни Вільям Е. Дженнер, 77-річний сенатор із Ню Джерзі Г. Александер Смит і 78-річний сенатор Едвард Мартин із Пенсилвенії. Не буде кандидувати і 49-річний сенатор із Каліфорнії Вільям Ф. Новленд, але він не відходить від політики, тільки буде кандидувати на губернатора Каліфорнії. Між республіканськими конґресменами не будуть кандидатами такі: Голл Голмс (Вашинґтон), Гюберт Скаддер (Каліфорнія), Донелд Б. Ніколсон Масачусетс) і Джан М. Ворис (Огайо). В виборах 1958 року мають вибрати 32 сенаторів (між ними тепер є 20 республіканців і 12 демократівтів) і 435 конґресменів (234 демократи і 201 республіканець) та 33 губернаторів (20 демократів і 13 республіканців).

В АМЕРИЦІ

● **Статистичне бюро** повідомляє, що в 1960 році під час перепису населення американських громадян не будуть запитувати про релігію. Бюро плянувало в окремій рубриці формулярів запит про приналежність до релігійної громади, але проти цього запротестували численні організації й громадяни, заявляючи, що це — незгідне з конституцією, в якій сказано, що держава не втручається в релігійне життя своїх громадян.

● **Преса підкреслює**, що подорож президента Айзенгавера до Парижу — це перша від 1919 року подорож американського президента до Франції: того року в Парижі перебував на Версальській конференції Вудро Вилсон. Айзенгавер був в Европі у 1955 році, але не у Франції, а в Швайцарії.

● **Адміністрація** публічної бібліотеки в Торонті, Канада, повідомила, що звільнить від грошової кари всіх тих осіб, які не віддали на означений час 8.300 книжок. „Амнестія" не мала успіху, бо до бібліотеки звернено з того числа лише 800 книжок.

● **Визначний інтелектуаліст** негритянського походження, Доксі А. Вілкерсон, виступив із комуністичної партії ЗДА, заявивши, що ця партія не „створює рямок, у яких він міг би працювати, щоб поліпшувати життя в цій країні".

● **З Білого Дому** повідомляють, що 9-го січня 1958 року буде виголошена у Конґресі промова президента Айзенгавера про „Стан Унії". Ще невідомо, чи виголошуватиме він її сам, як це завжди робив, починаючи від 1953 року, чи її відчитає хто інший, як це було в 1956 році, коли Президент видужував після коронарної тромбози.

● **Секретар армії** Вілбер М. Брокер повідомив, що 18 грудня число полків крайової ґвардії в Литтл Року, Аркенсо, буде зменшене на половину, тобто залишиться там менше як 500 ґвардистів. 6-го листопада в Литтл Року пильнувало порядку 950 ґвардистів.

● **27-річний Бернард Джексон** спробував пограбувати в Ню Йорку банк, але зле розрахував, бо саме в той день поліцисти дістали платню і кілька з них прийшли до того самого банку міняти чеки. Злочинця зловили на гарячому вчинку.

Фльота вважає, що найважливіша справа — це продукція далекосяжних ракет

Вашингтон. — На Сенатській Комісії Готовости зізнавав асистент секретаря фльоти Ґеррісон Нортон, який заявив, що найважливіша справа є випродукувати потрібне число далекосяжних ракет, які могли б трафляти з точною докладністю в бажане місце. Нортон твердив, що ЗДА є вже близькі до цієї цілі, тільки треба на це потрібних фондів, бо одна така керована балістична ракета має коштувати 2,000.000 долярів, коли їх почнеться масово продукувати. На думку Нортона треба покищо залишити змагання до опанування повітряних просторів, бо продукція ракет є важливіша. Шеф Операцій фльоти адмірал А. А. Бирк заявив на цій підкомісії, що можна буде відбити совєтську атаку на ЗДА при допомозі підводних човнів, якщо СССР не матиме атомових підводних човнів. Але адмірал Бирк сказав, що це була б „жахлива битва" коли б СССР атакував ЗДА навіть без атомових підводних човнів. Адмірал С. Е. Віклі твердив, що ЗДА ведуть перед в порівнянні з СССР в ділянці ракет, якими можуть послуговуватися воєнні кораблі і підводні човни. Але й він домагався більших сум на те, щоб скріпити бойову силу американської фльоти.

Існує можливість зрівноважити бюджет на 1959 рік

Вашингтон. — З урядових кол повідомляють, що існує можливість скласти бездефіцитовий бюджет на фінансовий рік, який починається 1-го липня 1958 року. Цей бюджет повинен становити коло 73 більйонів долярів, але певної суми ще не можна подати, бо ще не є вирішені видатки окремих урядових аґенцій. Видатки на оборону країни мали б виносити, згідно з тимчасовим пляном, 39,500,-000,000 долярів, це значить на один більйон більше в порівнянні з цьогорічним оборонним бюджетом. Найбільше мають збільшити видатки на продукцію керованих ракет, більше як на один більйон долярів, але на те збільшення зужиють ті ощадності, які вдасться осягнути внаслідок заощаджень в інших пунктах оборонного бюджету. Фахівці від бюджету передбачають малу надвишку або такий же недобір, залежно від того, які будуть впливи з податків від підприємств, які виказують знижкову тенденцію. Урядовці передбачають, що економіка країни буде на тому рівні, який є при кінці цього року. Деякі урядовці гадають, що не є виключений дефіцит в бюджеті на 1959 рік, бо президент Айзенгавер сказав був в своїй промові в листопаді в Оклагома, що „американці не будуть жертвувати свою безпеку, щоб осягнути зрівноважений бюджет".

Закінчився страйк на підземках в Ню Йорку

Ню Йорк. — 16-го грудня ввечорі закінчився страйк на підземках, який тривав 8 днів і який був частинно спаралізував транспорт в цьому місті, і 4,700.000 щоденних пасажирів мали труднощі в переїзді до праці та на закупи. 17-го грудня підземні залізниці курсують нормально. 1.500 моторових вирішили закінчити страйк, маючи обіцянки посадника Ваґнера і губернатора Гарримана та республіканської стейтової леґіслятури, що їхні домагання мати право на заключування контрактів будуть здійснені. Та ці обіцянки не мають великих виглядів на здійснення, бо члени Спілки Транспортових Робітників 16-го грудня вибрали Майка Дж. Квілла на посередника, який має заключувати договори з Управою Міського Транспорту. Члени спілки моторових бойкотували те голосування. — В місті пожвавився передсвяточний рух в крамницях, і одна відома крамниця „Мейсі" впродовж одного дня продала товарів на понад 2,000.000 долярів, осягнувши новий рекорд.

Ніксон критикує батьків, що мають дітей у шкільному віці

Ню Йорк. — Віце-президент Ричард М. Ніксон промовляв на прийнятті університету Єшіва в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку і твердив, що за стан навчання в публічних школах в першу чергу відповідають батьки дітей у шкільному віці, а не федеральний уряд у Вашингтоні. „Американське виховання в школах не буде ані краще ані гірше від того виховання, якого собі бажають батьки шкільних дітей. Це твердження відноситься до збільшення числа клясових приміщень, до збільшення платень учителям, до того, чи в школах мають більше навчати математики, а менше танків". На думку віце-президента ті всі справи мають вирішувати батьки на зборах Батьківсько-Вчительських Організацій, а не уряд в столиці країни. Нарід повинен пізнати не тільки недостачі нашого виховання, але він повинен також знати, хто відповідає за стан навчання в публічних школах, — твердив віце-президент.

У СТАНИСЛАВОВІ ПОМЕР ЄПИСКОП-ПОМІЧНИК ІВАН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ

Згідно з повідомленням, переданим у приватному листі, у Станиславові помер на 78-му році життя єпископ-помічник Іван Лятишевський, що два роки перед тим вернувся з сибірського заслання. У Станиславові єпископ Лятишевський проживав приватно. До 1944 р. єпископ Лятишевський був професором Духовної Семінарії у Станиславові.

Пластуни Гартфорду провели в останню дорогу свого провідника бл. п. Романа Скочдополя

Гартфорд. — У суботу дня 14 грудня ц. р. відбулися похорони бл. п. пластуна-сеньйора інж. Романа Скочдополя, видатного пластового діяча, організатора і провідника Пласту у Гартфорді, Конн., в яких взяла участь уся Пластова Станиця Гартфорду під проводом станичного пл. сен., Вол. Лучканя, як теж більшість членів сусідньої Пластової Станиці у Ню Гейвен під проводом пл. сен., О. Микетея. Крайову Пластову Раду і Крайову Пластову Старшину репрезентували на похоронах пл. сен. Т. Дурбак, пл. сен. д-р Яр. Падох, голова КПС, пл. сен. О. Кузьмович та інші. Заупокійну Службу Божу і похоронні обряди відправив парох Гартфорду Веч. о. Баландюк в асисті пл. сен. о. Ярослава Шуста з Бриджпорту. Над могилою прощали Покійного д-р Яр. Падох від КПСтаршини, проф. І. Кукіль від Філії УККА, пл. сен. Т. Дурбак від Кр. Пл. Ради, д-р В. Небелюк від друзів із Станиславова і українських організацій стейту Коннектикат та інші.

АЙЗЕНГАВЕР ПІДКРЕСЛЮЄ НЕЗЛАМНІСТЬ ДУХА ПОЯРМЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ

Президент виголосив на конференції НАТО дві промови. — Деякі держави НАТО ваґаються, чи прийняти атомову зброю. — Радять розглянути пропозиції Булґаніна.

Президент Айзенгавер під час нарад голов держав НАТО у Парижі. Ліворуч — британський прем'єр Г. МекМіллен. За ним державний секретар ЗДА Дж. Ф. Доллес і секретар оборони МекЕлрой (схилений над Президентом).

Париж. — „. . .Сили, які стоять проти нас, страшні, але не непереможні. Поярмлені народи Східньої Европи доказали, що їх патріотизм залишається збережений, і що вони продовжують жити в надії на відзискання своїх гордих і почесних традицій державної незалежности . . . В ході часу, відомий в історії деспотичний режим завжди перегнивав всередині швидше, поки це виявлялось назверх. Під зверхнім твердим виглядом режиму, гін до свободи постійно живе в народів. Це та сила, що її ніколи не вдалося остаточно знівечити. . ." Так буквально говорив президент Айзенгавер у своїй першій промові, що її виголосив в понеділок 16-го ц. м. на відкритті конференції 15-х держав НАТО у Парижі. Він виголосив дві промови: на самому вступі і потім, з відкриттям ділових нарад. У своїй першій промові він вказав на цілі конференції і причини, чому вона зійшлась. „Можемо з вдоволенням дивитись на минуле, але не сміємо задовольнятися теперішнім станом. Совєтська держава постійно збільшає свою військову й економічну потугу і її правителі ясно вказують на свою ціль — вжити ту силу для запанування над світом". 15 країн НАТО охоплює 500 мільйонів людей. Ці країни виявили свої мирні заміри, самі здемобілізувавшись після війни, не ждучи на договір про роззброєння. Коли Захід мав ще атомовий монополь, він пропонував піддати атомову зброю міжнародній контролі. Від Заходу вийшла ідея „атому для миру" та „одвертого неба". Захід пред'явив 29 серпня ц. р. на Лондонській конференції спрецизований проєкт роззброєння. Все ж, Захід зробив деякі помилки. Він помилявся, недоцінивши можливості тоталітарного устрою для мобілізації всіх засобів воєнної продукції, і він зробив помилку, розуміючи суверенність народів, як дозвіл на ведення самостійного й еґоїстичного життя, без координації і спільного плянування. Президент з признанням підкреслив гін до внутрішньої єдности Західньої Европи, який проявився в Стально-вуґільній Спільноті, в Евратомі і Спільному господарському ринку. Висловивши тверде переконання, що НАТО, яке й тепер сильніше за Совєти, ще більше зросте своєю військовою і господарською та моральною силою, Президент обмежився в цій своїй першій 15-хвилинній промові тільки до загальних завваг.

Зате в своїй наступній промові говорив вже докладніше про конечність скріпити оборону. Він задеклярував урочисто готовість ЗДА поспішити з допомогою кожній заатакованій країні з НАТО та збільшити однаково економічну, як технічну допомогу збоку ЗДА. Він заповів, що фонд на уділювання позичок на розбудову, буде збільшений з $300,000.000 до $625,000.000. Він заповів теж вжиття заходів, щоб фонди Банку для Експорту - Імпорт збільшити на дальших 2 більйони. Для докладнішого з'ясування американських пропозицій Президент покликав до слова державного секретаря Доллеса. Цей останній у своїй довшій промові м. і. запропонував улаштування ракетних баз в усіх країнах НАТО та роздачу їм атомової зброї. Однак у дальшій дискусії виявилось, що не всі країни НАТО рішені прийняти цю оферту без довшої й основнішої надуми. Канцлер Аденауер радив покищо ще стриматись з остаточним вирішенням цієї справи. В обережно формульованих словах він радив перевірити дипломатичним шляхом, що властиво криється за останніми „мировими" пропозиціями Булґаніна. Норвежський прем'єр Ґергардзен і данський прем'єр Гансен відразу заявили, що їхні країни не бажають собі стати тереном складів атомово-ракетної зброї. Французький прем'єр Ґаяр поклав натиск у своїй промові на конечність тісної політичної співпраці і порозуміння між членами НАТО, а англійський прем'єр Мекміллен підкреслив, що ціллю НАТО є протидіяти небезпеці війни, а не приготовляти війну.

Вечором в понеділок 16 ц.м. відбувся в головній кватирі НАТО в Парижі бенкет для всіх учасників конференції. Однак президент Айзенговер, перетомлений цілоденною працею, не взяв у ньому участи.

НАТО не вирішуватиме справ Середнього Сходу, не спитавши арабів

Бейрут. — Ливанський президент Каміль Шамум дістав листа від президента Айзенгавера з запевненням, що з'їзд НАТО у Парижі не вирішуватиме справ Середнього Сходу на власну руку, тільки рахуватиметься з думкою і бажаннями середньо-східніх країн. Лякаючись, щоб конференція НАТО не прийняла якихсь таких постанов, які йтимуть всупереч бажанням тамошніх арабських країн, особливо щодо Ізраїлю, чотири арабські країни, які мають добрі зв'язки з З'єдиненими Державами та подекуди й іншими країнами Заходу — Ливан, Йорданія, Ірак і Савді Арабія — звернулись були з відповідними нотами до Вашинґтону, Лондону, Парижу, Бонну, Атен, Риму і Анкари. Лист президента Айзенгавера саме й мав на цілі заспокоїти схвилювання арабів. Ливанський міністер закордонних справ д-р Чарлз Малік оприлюднив, що Ливан подав до відома зміст листа Айзенгавера також всім іншим арабським країнам. За відомостями з Парижу, неофіційним речником арабських про-західніх країн є член НАТО Туреччина. Вона найбільш заінтересована в тому, щоб на Середньому Сході панував мир, бо на випадок війни вона загрожена від півночі від СССР, а від півдня — просовєтською Сирією, яку тепер Совєти засипують зброєю і військовими „дорадниками".

У Сіямі комуністи програли вибори

Банкок. — У Сіямі відбулись минулої неділі вибори до парляменту, які — всупереч комуністичним сподіванням, скінчилися програю комуністів та дали велику більшість консервативній Демократичній партії, яка стоїть при владі. Сіям має 22.000.000 населення, але з-посеред кругло 10 мільйонів управнених до голосування — голосувало тільки коло 40%. Сіямський парлямент складається з 160 виборних мандатів і 123-х, що їх призначає король, яким тепер є Фумілон Адульдет. В попередньому парляменті комуністи мали 22 мандати і вони сподівалися те число щонайменше подвоїти. Вибори розписано вдруге впродовж останніх десятьох місяців (попередні вибори відбулися були 26 лютого ц. р.), а то у зв'язку з державним переворотом, що відбувся в Сіямі 16-го вересня ц. р. Тодіто маршал Саріт Танарат при помочі армії скинув з уряду прем'єра, маршала Пібула Сонґграма, який тепер перебуває на еміґрації в Японії. Прем'єром Сіяму є тепер Поте Сарасін. Вибори йшли під урядовим гаслом дальшого перебування Сіяму в прозахідньому союзі Південно - східнього оборонного пакту (СЕАТО) та під комуністичним опозиційним гаслом „невтралізму". За дотеперішнім підрахунком, з-посеред 72 виборчих округ 38 вибрали вже напевно протикомуністичних послів. З інших ще не наспіли вістки. На 8 мандатів з столиці Банґкоку — 7 мандатів дістала урядова партія.

Комуно-мадярський уряд заповідає дальші репресії

Будапешт. — Комуно-мадярський прем'єр Янош Кадар заперечив, наче б його уряд мав в швидкому часі проголосити повну амнестію за участь у минулорічному повстанні. Навпаки, він виправдував останні засуди, видані проти пару чільних мадярських письменників за духову підготову революції, заявивши, що „тих, які перші заатакували уряд і державу, треба покарати". Зате Кадар обережніше висловився про селян, які, скориставши з коротких днів свободи, виступили були з колгоспів. У вересні минулого року, безпосередньо перед повстанням, на Мадярщині було 4,858 колгоспів, які управляли 20 відсотків управної землі. У грудні мин. року те число впало до 2.089 колгоспних одиниць, але за останній рік комуністичної влади воно зросло до 3,403. Янош Кадар твердив, що уряд не хоче силою примушувати селян, щоб вони вступали до колгоспів, а спонукувати їх до цього „переконуванням". Комуно-мадярський уряд у своїй пропаґанді під адресою селян не перечить, що в Англії, чи в Америці хлібороби осягають куди кращі збори і живуть краще, але страшить селян, що в тих капіталістичних країнах приватної сільської господарки хлібороби „банкротують" під час кожної кризи.

Москва пильно стежить за нарадами НАТО в Парижі

Москва. — Хоч совєтська преса згори заповіла, що конференція НАТО в Парижі скінчиться невдачею, проте вона віддзеркалює очевидне занепокоєння совєтських проводирів, які з найбільшим зацікавленням стежать за всіми подробицями Паризької конференції. 5-ох совєтських кореспондентів виїхало до Парижу: від пресової аґенції ТАСС, від московського радія, та по одному від „Ізв'єстій", „Правди" і „Труду". Московська „Правда" спершу принесла кореспонденцію з Парижу, що „мирова офензива" Булґаніна спонукала організаторів Паризької конференції НАТО в останній хвилині змінити хід нарад. Булґанін, мовляв, своїми мировими пропозиціями захитав американською позицією в Парижі та спонукав різні інші заступлені в Парижі країни протиставитись американській делеґації. В наступній кореспонденції з Парижу московська „Правда" знову накидується на Президента Айзенгавера і державного некретаря Доллеса, представляючи їх далі, як „палячів війни".

У СВІТІ

● **Посадник Західнього Берліну**, Вільгельм Брандт, подав до відома, що із Східньої Німеччини збільшився наплив утікачів. Цим разом — це втікачі, від релігійних переслідувань. Брандт пригадав, що в цьому сторіччі Церква в Німеччині була вже переслідувана гітлерівцями, а тепер зазнає переслідувань від комуністів.

● **Мешканці містечка Муса** в Туреччині уночі з останньої суботи на неділю були заалярмовані незвичайним шумом: якийсь предмет з величезною швидкістю перелетів над цим містечком і з гуркотом упав у ліс. Офіційно повідомлено, що цей предмет прилетів з СССР, через Чорне море. Ближчих подробиць не подано. Турецьке військо оточило ліс і перешукує його.

● **Московська „Правда"**, „Комсомольская Правда" й інші совєтські газети висловлюють найглибші бажання большевиків: щоб між членами Паризької конференції НАТО стався розлад, щоб ніхто з членів НАТО не захотів брати від ЗДА атомової зброї і не дозволив ЗДА будувати на своїй території ракетні бази.

● **Єгипетський** президент Насер у своїй промові до делеґації з'їзду арабських письменників, який відбувається в Каїро, закликав їх до „інтелектуальної єдности".

● **Представники Єгипту і Судану** почали наради, як поділитись водами Нілу, коли Асванська гребля наводнить великі піскові простори в обширі тієї ріки. Наради мають покищо теоретичний характер, бо нема кому фінансувави будову тієї греблі, що є мрією Єгипту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИСТУП М. А. ЛІВИЦЬКОГО

Минулої неділі, 15-го грудня, голова Виконного Органу Української Національної Ради та керівник його ресорту зовнішніх справ, Микола Андрійович Лівицький, виступив в Ню Йорку з першою на цьому континенті своєю доповіддю на тему: сучасне міжнародне становище і українська визвольна акція. Хід думок цієї доповіді, як і загальні інформації про приїзд п. М. А. Лівицького на відвідини до цієї країни і Канади вже були подані в „Свободі". На цьому місці бажаємо висловити деякі завваження і спостереження з доповіді в Ню Йорку, вказати на деякі світла і тіні того виступу, що був започаткуванням цілого ряду подібних виступів в інших громадах.

Насамперед хочеться ствердити, що п. М. Лівицький є в нас побажаним гостем, як були ними раніше о. Іван Гриньох, інж. Д. Андрієвський, інж. О. Бойдуник, полк. А. Мельник та інші в недавньому минулому, як є ними ще тепер проф. Вол. Кубійович та д-р А. Фіголь, і як будуть у майбутньому всі ті, що приїжджають до нас у відвідини з доброзичливістю та з добрими інтенціями допомогти однаково дорогій і важливій нам усім справі українського визволення. Немає бо жадного сумніву, що це є ціллю приїзду п. М. Лівицького та інтенцією його виступів, як було це ціллю приїзду та виступів і його попередників з різних політичних середовищ. В тому дусі й переконанні привітала його наша громада в Ню Йорку і, сподіваємось, привітають також інші громади.

Щодо самого виступу — він говорив сам за себе. П. М. Лівицький старається представити міжнародне положення так, як він його бачить, а українську визвольну акцію, її вимоги і потреби так, як він їх оцінює, репрезентуючи Виконний Орган УНРади та його політику. Очевидно, немає доповіді, яка не могла б бути ліпшою, якої не можна б інакше скомпонувати чи устилізувати. А проте, доповідь п. Лівицького, вдержана у відповідному тоні, ставить виразні тези і дає арґументацію, звучить сміливо й щиро, а в своїх висновках має виразні нотки того, що — згідно з твердженням доповідача — є одною з цілей його відвідин: громадського замирення, підкреслення того, що нас об'єднує, себто, без сумніву, спільна для всіх мета — відновлення Самостійної Соборної Української Держави, і злагіднювання того, що нас порізнює — наші внутрішні суперечності.

Це щодо самої доповіді, з тезами й арґументами якої можна, як сказано, погоджуватись або ні. Все ж таки вони цілком заслуговують на те, щоб їх вислухати, поважно над ними призадуматись і їм, евентуально, протиставитись. Нам потрібно таких доповідей і потрібно їх обговорення з усіми можливими „калібрами" за і проти, бо тільки так ми можемо знайти те, що є найкорисніше для української визвольної справи. Нам потрібно всебічного, спокійного і холодного розгляду всієї нашої проблематики, розгляду — як кажуть американці — без страху перед одними і без ласки для інших, нам потрібно такого розгляду на високому і найвищому рівні, щоб наша публічна опінія не потребувала займати позицію того рабіна, який, признавши рацію двом посвареним жидам, мусів признати рацію і третьому, коли той звернув йому увагу, що в суперечці над одною справою тільки один може мати рацію.

Нюйоркська громада поставилась до доповіді п. М. А. Лівицького дуже поважно і серйозно. Свідчить про це публіка, що заповнила залю, і чолові приявні там репрезентанти поодиноких наших політичних угрупувань. Був також ряд дуже серйозних виступів і завваг у дискусії, як виступ проф. Вовчука, мгр. Бак-Бойчука та інших. Але були також і виступи, що їх можна було б заощадити серйозній публіці.

Ця остання заввага відноситься не тільки до недільного зібрання, бо її, можливо навіть у більшій мірі, можна віднести й до публічного віча попередньої неділі в тій самій залі в справі Народного Фонду УКК, як і всіх інших виступів. Діло в тому, що майже в кожній нашій громаді є малощо не „професійні" дискутанти, які обов'язково і між першими зголошуються до слова, хоч не завжди мають що сказати чи що спитати. Такий один чи другий виступ не тільки забирає дорогий, бо обмежений час, але і до деякої міри надає тону дальшій дискусії, себто викликує дальші несуттєві запити чи завваги і така дискусія не тільки не висвітлює справи, але ще більше затемнює її.

Це повинні мати на увазі і організатори таких зібрань і з цим повинен рахуватись доповідач, даючи і формулюючи свої відповіді так, щоб ними не сприяти розиткові дискусії в небажаному напрямі. Недільний виступ п. М. А. Лівицького, як і більшість подібних наших зібрань у минулому, мав деякі нотки і одного і другого, себто деяких таких запитів і відповідей, що без них справа на нічому не втратила б. Та це не заважило на кінцевому позитивному результаті недільного виступу, який можна вважати добрим початком для здійснювання тих завдань, що їх п. М. Лівицький поставив за ціль своїх відвідин.

ПЕРШИЙ УДАР У ВІЙНІ

Минулися ті часи міжнародного джентельменства, коли війну попереджав 48- чи бодай 24-годинний ультиматум, а — після відкинення його — офіційно вручалося ноту з проголошенням війни. Несподівані воєнні наскоки бували і в давнині, але їх осуджувалось, як суперечний з міжнародними звичаями бандитизм. Погляди змінились з хвилиною, коли несподівана атака була врахована в стратегічну тактику, щоб осягнути нею успіхи, потрібні для дальшого наступу. Цю тактику в останній війні німці застосували 1 вересня 1939 року супроти Польщі і 21 червня 1941 року супроти СССР, 7-го грудня 1941 року застосували її японці наскоком на Перл Гарбор. З настанням атомової стратегії загально прийнято, як річ наче самозрозумілу, що третя світова війна почнеться несподіваним нападом одної сторони і що обкидання ворожої території атомовими бомбами завдасть нападеній країні таких величезних втрат, що її фактичний воєнний потенціял мусить надзвичайно зменшитися, а мораль народу, потрясеного такою трагедією, буде наражена на важкий іспит.

Маючи на увазі небезпеку, яка загрожує З'єдиненим Державам від підступного налету совєтських далекосяжних літаків із вантажем атомових бомб, державний секретар Дж. Ф. Доллес в 1954 році з'ясував публічно американську стратегію, сперту на засаді „масової відплати". Мовляв, ворог певно здобуде своєю першою атакою велику для себе користь, але він мусить рахуватися з тим, що все одно не зможе знищити у цій, хай навіть найнищивнішій атаці, всіх можливостей, що їх має Америка для переведення негайної масової відплати. Для цієї цілі служать американські наземні й корабельні бази, з яких негайно, із швидкістю 500 миль на годину відлетять до СССР літаки з атомовими бомбами, віддалені від центрів совєтського промислу, великих міст, портів і летовищ, на 1-5 годин лету, з пальним, що запевняє їм поворот до своєї бази. Таких баз Америка має сьогодні коло 400, і — як твердять фахівці — є річчю виключеною, щоб у першій атаці можна було знищити хоч би їх половину. Однак, маючи на увазі таку загрозу, вже довший час щонайменше одна третина з 2,000 далекосяжних американських бомбардувальників постійно перебуває в повітряних просторах з подвійною ціллю: врятуватись на випадок совєтської атаки на Америку і негайно взяти курс в напрямі СССР, маючи на такий випадок заздалегідь призначені докладні цілі.

З хвилиною винаходу далекосяжних керованих ракет із атомовими стрільнами ситуація змінюється. У добі літаків треба все ж 10 годин, щоб машини з совєтських баз долетіли до великих американських великих міст. Радарна система осторога створює можливості поважної протилетунської оборони, важливої і для війська і для цивільного населення. У добі ракет — пересторога й оборона практично майже виключені, бо ракети мчаться із швидкістю не 500, а 10,000 миль на годину. Іншими словами, совєтські керовані ракети з атомовими стрільнами можуть за 35 хвилин обернути в румовища різні великі американські міста і винищити мільйони народу. У практиці це значить — схаотизувати державно-адміністраційний апарат, спаралізувати на деякий час транспорт і комунікацію, перервати промислову продукцію, посіяти у країні заколот і поставити величезні вимоги до санітарного, пожежного та харчового апарату.

У зв'язку з цим рубп стало питання: чи можна і варто надалі зберігати стратегію оборони, яка дає ворогові привілей першого удару, а собі застерігає тільки право відплати? „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 13 грудня ц. р., займаючись цією проблемою, твердить, що з суто військового погляду ця стратегія миру й оборони є нісенітницею, — вона, мовляв, викувана політиками, а не штабовими старшинами. Чи треба зберегти її надалі, також в добі керованих ракет, — на це на сторінках названого тижневика відповідають такі фахівці: головний командант збройних сил НАТО, американський генерал летунства Лоріс Норстед, колишній маршал і шеф штабу англійського летунства сер Джон Слєссор і генерал французького летунства, член плянувального штабу НАТО, П'єр Галлюа.

Отож усі ці три високі старшини відповідають однозгідно, що засаднича стратегія держав вільного світу, згуртованих у військово-політичному союзі НАТО, має залишитися тою самою. Іншими словами, Захід не буде атакуючою стороною. Далекосяжні ракети становлять більшу загрозу не тільки для Заходу, який впав би жертвою совєтської атаки, але й для СССР, як предмету масової відплати збоку Заходу. В ракетній війні можливість „викінчення" противника першим ударом ще менше, як в летунській, бо коли летунських баз має Америка коло 400, то НАТО розпоряджатиме в розмірно короткому часі (коли ракети стануть вже предметом серійної фабричної продукції) — 4,000. Ген. Галлюа вираховує, що Совєти мусіли б одночасно вистрелити 50,000-60,000 керованих ракет з удосконаленою точністю поцілу, щоб знищити західні ракетні бази, — а це практично річ виключена. Цих 4,000 ракетних баз будуть оточувати Совєтський Союз з віддалі від 1,000 до 4,500 миль. У цій ситуації Совєти мусять добре „надуматись", чи варто знищити Париж, віддалений від Москви на 1,500 миль у повітряній лінії, або Лондон, ще ближчий, коли все ж для такої руїнницької місії треба вистрілювати між континентальні ракети, — коли тим часом для знищення Баку й різних інших невральгічних пунктів совєтського воєнного потенціялу потрібно тільки так званих посередніх, середньосяжних ракет.

Все ж жахлива перспектива впасти жертвою першої атаки ворога, який розпоряджає міжконтинентальними керованими ракетами з атомовими стрільнами, диктує призадуму, чи слід наражатись на таку страхітливу загрозу. Ці сумніви уточнює Дейвід Лоренс таким запитом: „Чи ми маємо в Америці очікувати, поки Ню Йорк, Дітройт, Шикаґо і Вашингтон будуть одночасно зруйновані, а наші головні летунські бази та численні літаки понищені аж поки дістанемо дозвіл (від союзників) для виконання масової відплати рештками сил?.. Чи Америка має чекати, коли її великі міста зникнуть і коли після того англійський і французький парляменти закінчать дебати, чи наші збройні сили, стаціоновані на їх територіях, можуть приступити до відплати своїми бомбами і керованими ракетами?!" А морський капітан В. Д. Пулетон, колишній шеф американської морської розвідки і військовий стратег, заявляє просто на сторінках того самого журналу: Стратегія масової відплати перестаріла; ЗДА не можуть дозволити собі на люксус вижидання, поки ворог поруйнує цю країну й вигубить мільйони її народу; так звана превенційна війна — вдарити першому на Совєти — є (як твердить цей старшина) не тільки вимогою стратегії, але й „почесною альтернативою", коли Москва відкидає пропозицію роззброєння і веде політику з ясною ціллю — напасти на вільний світ у відповідний для неї момент. А совєтські генерали одверто признали „перший удар" — передумовою перемоги.

Як бачимо, кардинальне питання „мир чи війна" і „хто має перший вдарити" починає розглядатися вже не тільки в чотирьох стінах штабових домівок, але й на сторінках часописів із широкою читацькою публікою.

ПРО ХРУЩОВА І ЙОГО ГЕНЕРАЛІВ

Українські генерали та маршали в Кремлі... Новопризначений міністер оборони СССР Маліновський — „також українець" і дуже любить співати „рідних пісень"... Українці на найвищих постах у партійному апараті Совєтського Союзу... А що вже й казати, що сам Нікіта Сергійович — ніхто інший, як українець з села Калинівки, який, ставши біля диктаторського пульту, повертає тепер Совєтський Союз на українські рейки і веде його шляхом еволюції до якоїсь нової форми комунізму, в якій український народ, а з ним і всі інші народи СССР знайдуть собі, нарешті, веселе й заможне життя.

Подібного роду вісток про „засилля украінців" і „український курс" в Москві після приходу Хрущова до найвищої влади — хоч гать гати.

З яких джерел і кому на користь, а кому на шкоду вся ця фантасмагорія? Кому аж так хочеться, щоб „енки"-комуністи окупували Москву, відсунули москалів-комуністів і, на чолі з Нікітою Хрущовим, вели далі народи Совєтського Союзу до комунізму, до світової війни?

Визбирані з преси і представлені, сказати б, у сконцентрованому вигляді, ці фантастичні ревеляції про „успіхи" підсовєтських українців нічого, крім недовірливої усмішки, викликати не можуть. Не всі вірять їм і ті західні спостерігачі, які готові повірити майже всьому, що набріхують совєтські чічероне під час їхніх подорожей по „екзотичних країнах" червоного Сходу. Але особи, що вістки ці фабрикують і поширюють, напевно мудріші, як можна було б припускати.. І саме тому ревеляції про „успіхи" українців в новій, хрущовській добі подаються врядигоди, тут і там, у певних, строго виміряних дозах, часом у дуже поважних публікаціях, щоб у такий спосіб створити спроквола психологічну атмосферу, в якій навіть розумні й тверезо мислячі люди, навіть „совєтознавці", очманіли б і повторювали всілякі нісенітниці.

Це є факт, що від часу, коли Нікіта Хрущов засів на сталінському престолі, кількість всякого роду партійних сановників і генералів з українськими прізвищами на високих постах значно побільшала. Також є фактом, що Україну, після смерти Сталіна, уживаючи модного тепер у Москві слова, „реабілітовано", як „реабілітовано" декого з розстріляних Сталіним українських письменників та поетів. Черговий закрут совєтської національної політики, очевидно, позначений деякими елементами скрипниківщини з часів так званої українізації — хоч у далеко вужчих рамах. Але чи Україні від того легше, що вже не називають її в совєтській пресі „молодшою сестрою", а українців не змушують раз-у-раз величати москалів „старшим братом"? За Леніна також не змушували їх у такий спосіб вшановувати росіян, а проте саме за Леніна, а не за Сталіна Україну збройною силою окуповано і під найжорстокішим терором обернено на московську колонію.

Приявність більшого числа комуністів з українськими прізвищами в центральних партійних і військових установах не є ніяким відхиленням від ленінсько-сталінської національної політики і ніяким успіхом українського народу, що — як заявляють „експерти" — еволюційно, буцімто, визволяється...

Для того, щоб це зрозуміти, зовсім не треба бути експертом у підсовєтських справах. Це є звичайна річ, що кожний новий диктатор, навіть не всесоюзних маштабів, перебираючи владу, компонує собі нові керівні кадри на свій смак і по своїй уподобі, а кадри свого попередника „пускає на соломотряс". У Совєтському Союзі практикують це всі комуністичні партійні вожді і вожденята, починаючи від секретаря районового комітету. А що ж і казати про генерального секретаря КПСС!

Як відомо, Нікіта Хрущов цілий ряд років провів на Україні, де залишив по собі страшний спогад, як один з найлютіших катів українського народу. Там він під час своєї катівської діяльности згуртував навколо себе „випробуваних товаришів", перевірених не при одній нагоді. Як партійний головач, мав він там у своїх руках також і армію, а в армії своїх людей. Природня річ, що значна частина цих його „мужів довір'я" — особи українського походження, автохтони з породи червоних малоросів. Ось цих московських коляборантів і потягнув він за собою до Москви, коли сам вбився у диктаторські колодочки.

Про тип малороса, вірного вислужника кожночасного режиму, дуже влучно сказав ще до революції в романі „Хочу" письменник В. Винниченко. Ось як схарактеризував він цю людську відміну, що наплодилася на Україні і на українському хлібі вигодувалась: „Знаєте, що таке малорос? Ні? Паршивець, просто кажучи, ні те, ні се. Він, бачите, собі з походження українець, з виховання — руський, з переконання — неук у всьому, що стосується рідного народу, вдачею — себелюб і раб. Оце — малорос!" Навряд чи можна ще щось додати до характеристики червоних, старанно випле-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНІСТ-ДІЯЛЕКТОЛОГ

Проф. О. Брокові минуло 90 років

Якось без найменшої згадки в українській пресі й журналах пройшло цього року святкування 90-річчя сеньйора світової славістики професора Олафа Брока (Olaf Broch), що доживає віку в своєму домі недалеко університетської бібліотеки в Осльо, Норвегія.

Дня 4-го серпня ц. р. гурток прихильників і учнів Олафа Брока вітав його з 90-им днем народження і вручив йому ювілейний том нового славістичного журналу „Скандо-Славіка", бажаючи здоров'я й сил у дальшому житті. Власне з уваги на здоров'я лікарі порадили 90-літньому вченому виїхати з Осльо на провінцію; чергового дня починався 8-ий міжнародний Конгрес Мовознавців у столиці Норвегії, і можна було сподіватися натовпу ґратулянтів-делегатів конгресу, тим більше, що Брок був почесним Президентом цієї міжнародної імпрези. Він виїхав із міста напередодні конґресу і не повернувся аж після двох тижнів відпочинку на селі.

А проте, члени конґресу відвідували його дім Валдерсґата ч. 18 і складали письмові привітання та побажання. Зробив це і я, вітаючи ювілята в імені українського мовознавства й української науки. Листа я написав по-українському, знаючи, що Брок, як славіст, зачинав свою наукову кар'єру з української діялектології. Перша його наукова праця, як відомо, появилася в 1897 році й була присвячена закарпатським говором: „Штудієн фон дер сльовакіш-кляйнруссішен Шпрахґренце ім естліхен Унгарн", Крістіянія 1897. Власне, українська наука, точніше українське мовознавство, мало повне право цього року вітати Брока з подвійним ювілеєм: 90-річчям його народин і 60-річчям появи цієї його першої праці з україноznавства. Як відомо інші праці з цієї ділянки мають наголовки: „Вайтере Штудієн..." 1899; „Цум кляйнруссішен ім Унгарн" та „Угрорусское наречие села Убли", Петербург 1899.

Не без значення для українського мовознавства є праця Брока „Очерк физиологии славянской речи", видана петербузькою Академією Наук перед першою світовою війною й у Гайдельберзі в 1911 році в німецькій переробці. Брок був у тісному контакті з покійним професором Іваном Зілинським і навіть оперся на його вимові при фонетичному описі української частини цієї праці.

Як відомо, Брока обрано ще перед першою світовою війною дійсним членом Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Вшановуючи його цьогорічний ювілей, Українська Вільна Академія Наук — УВАН у Канаді присвятила йому окремий випуск серії „Славістика УВАН" (ч. 29, Вінніпеґ 1957, праця П. Ковалева про дієприкметники-прикметники в слов'янських мовах).

Моя цьогорічна поїздка до Осльо й привітання від української науки стали товчком для нашого листування. Воно цікаве з багатьох оглядів.

Ось в одному з недавніх листів до Брока я порушив справу відсутности викладів української мови в норвезьких університетах. У відповіді на це проф. Брок відписав, що він мав нараду в цій справі з діючим тепер головою норвезької славістики, проф. Станґом і вони вирішили включити в Осльо українську мову в курікулюм студій уже в найближчому академічному році (1958) і так увести український курс у каталог університетських викладів. Це Вас — пише далі проф. Брок — порадує, так як і ми радіємо, що Ви вдоволені порядками нашої університетської бібліотеки у відношенні до українського питання (лист із 2-го листопада, 1957).

Цікаве щодо цього відношення проф. Брока до української проблеми взагалі. Подібно, як колись Б. Б'єрнсон, він обстоює повну самостійність української мови й нації. „Визволення українського народу від духового і матеріяльного („політичного") гніту большевизму представляється мені іноді головним ключем для нового кращого розвитку всесвітньої політики, для ріщального звороту в сьогоднішній безглуздій системі" (згаданий лист). Ці слова як не мога краще характеризують погляд проф. Олафа Брока на сучасну світову ситуацію й вони мають ще й те значення, що їх висказала людина без якихось спеціяльних українських впливів чи заходів. Є це об'єктивний голос інтелектуаліста, що не одне бачив на своєму 90-літньому життьовому шляху і має вироблену опінію про минуле, сучасне й майбутнє.

Яр. Рудницький

ЯК ПРОЩАТИСЯ...

Як прощатися, море, важко.
Я в далеку дорогу - путь.
Я туди, де цвітуть ромашки,
Де світанки в лісах встають.

Де схилились високі лози,
Воду п'ють із річної тьми,
Де зелені жолуддя - сльози
Ронить дуб на шляхи прямі.

Я поїду, а ти, як зараз,
Будеш пінить свою блакить.
Над тобою і сонце й хмари,
Чайка долі шукать летить.

Будеш ринути в простір
[дальній,
Барви зміновати щомить,
І від мене слова прощальні
Покіль віку в собі носить.

ВАЛЕНТИНА ТКАЧЕНКО

Володимир Янів

РЕІНКАРНАЦІЯ МУРІВ

Подорожні враження з Італії

(3)

Будівель, які в майже незміненій формі утрималися в Римі від античних часів — більше. До них належать обидві вже згадані — поруч із Гадріяновою гробниці. Тільки тоді, як замок Ангела ще тільки формою нагадує первісне призначення мавзолею, „тумба" Цецилії Метеллі (зрештою також у середньовіччі перетворена на твердиню і вбудована в оборонну систему, яка, однак, не перетривала століть) сполучається з настроєм тихої меланхолії цілої Аппієвої дороги, яка стрілою проривається в напрямі альбанських гір серед катакомб, цвинтарищ і понищених надгробників. Ще більше враження мавзолею затримала гробниця Октавіяна, в самому місті, недалеко Тібру. На ротонді з більшим проміром стоїть менша, а площу між обидвома ротондами використано на цвинтарний парк: горішню — меншу ротонду оточують настроєво сумовиті кипариси, а її мур обтулили темнозеленою котарою буйні звою плющу. Тільки площа, яка оточує могилу, знижує настрій своїм цілком модерним „муссолінівсько-гітлерівським" кляcицизмом нудних колосів. Ці неестетичні будівлі втомляють око архітектонічною однотонністю мурів, — отих величезних цілком плоских площ на спрощених важких пілястрах і з такими ж важкими й нудно-масивними кольонами біля воріт.

До античних будівель із затриманою початковою формою належить також широковідомий пантеон. Збудований у двох наверствованнях (між 27-им р. до Хр. і 110-им по Хр.), пантеон старіший за гадріянів мавзолей. Він зложений з передсінка із потрійним рядом колон і величезної круглої будівлі, в яку можна було б вставити велику, — геометрично правильну кулю (з проміром 42,7 м!). Пантеон має цікаве й оригінальне освітлення, а саме проміння падає до нього через великий круглий отвір в середині бані. Коли не тільки побожні паломники, але й гандлярі та авантюристи почали розтягати мощі з катакомб, папи рішили схоронити рештки достойних костей в базиліках Риму, і 28 возами, наладованими вщерть мощами, перевезено їх на початку VII століття до пантеону, який Боніфатій IV посвятив на християнську церкву. Таким чином давня форма сповнилася новим змістом, чого дальші приклади побачимо згодом. Від XVI в. пантеон прийняв у свої освячені мури деяких визначних мистців, насамперед Рафаеля, а по відновленню італійської держави, в XIX в. став двірською церквою, відкриваючи свої брами для саркофагів двох монархів. Таким чином пантеон став прототипом спільного місця спочинку вибранців народу: святих, володарів і творчих духів, але не досягнув згущеної насичености лондонського вестмінстерського абатства.

Місто, як вимодельована людськими руками скеля, з будівлями, які стоять уже 20 віків і які ще перетривають не одно покоління, мусить відбитися не тільки у поставі людини, у її вірі в незнищенність каменю, але й у її вірі у вічність людського генія, який промовив у німім камені! А з тієї віри випливає охота звеличувати геній, апотеозувати творчість, проявлятися, щоб жити в чинах, і навіть перелити чини у матеріял найтриваліший. Тому саме в старовинному Римі такий розвиток різьби і така перевага різьби над малюнком. Тому донині не перевищив ніхто Мікель-Анджельо у його могутніх творах і ще могутніших візіях, які вироcли з незвершених прагнень багатьох тисяч попередників, чиїх етеричні прозові душі блукали по білій піні розлогого моря (25,300 гектарів!) каррарських мармурів, які сполучали легкість мрії із твердістю каменя. Тому римські Цезари, вертаючись із своїх переможних походів, не довіряли самим тільки ентузіястичним окликам гомінкої товпи, якій з висоти своїх двоколісних квадриг кидали сестерції чи аси і яка п'яніла в передчутті нових ігрищ та дарового хліба: вони на згадку про перемоги веліли будувати тріюмфальні луки, що досьогодні стоять при „святій дорозі" римського форуму, яка піднімалася круто до юпітерової святині гордого Капітолія, що в ній тріюмфатори приносили жертву подяки за перемогу. Ось лук Тита на одному краю площі, на якій століттями вирішувалася доля світу. І досі збереглися плоскорізьби, які зображують тріюмфальний похід цього володаря, що покорив жидів і 70 р. не лишив каменя на камені із Соломонової святині, щоб збулося пророцтво. Серед воєнної здобичі видно стіл, на якім офіровано 12 хлібів, та семираменний свічник. Зв'язані невільники мало чим нагадували той натовп, який впродовж недовгих днів кликав „осанна" й „разпни". А поруч із зображенням ганьби пониження — слава тріюмфатора, чийого возом керує богиня, якому Перемога над головою тримає вінок... На другому краю площі, коло римської курії другий лук при „святій дорозі", — Септіма Севера, для звеличання його перемог над партами. Чи ж луки ці не стали правзором всіх майбутніх луків у світі? Подібно, як „свята дорога" знайшла по століттях свою копію у „Елізейських полях" з їх продовженням, замкнених могутнім „Тріюмфальним Луком" і легкою „Каруселею". Це байдуже, що „Тріюмфальний Лук" в Парижі чи „Бранденбурзька Брама" у Беліні набагато більші від обидвох названих луків у Римі, як байдуже, що „Елізейські поля" з продовженням до Тіісріїв чи „Липова Алея" набагато довші від „святої дороги". Символів не міряється ані масою, ані довжиною. А символ був уже вповні вивершений в старовиннім Римі. І як легко малює при символах уява минуле: Ох, вія сакра! Який римлянин не хотів переїхати чи пройти нею, як переможний імператор чи хоч би вояк у його почеті, щоб втягнути у спраглі слави легені цей відсвіжуючий подув радости, що плив від нагромаджених патриціїв і плебеїв, які в цю хвилину ще більше об'єднувалися в римську спільноту, що незлічимими війнами запевняла собі насолоду „римського миру".

А скільки то тоді юнаків мріяло про цю хвилину, щоб по твердих днях невигод і походів глянути в виструнчених і вилискуючих потом лав у радісне обличчя скритої в натовпі судженої, що стільки днів у смутку й непокої зберігала вірність, снячи свій сон про родинне вогнище, символ якого горів безперервно у храмі Вести на форумі. Це не випадок, що храм і дім весталок, жрекинь ласкавої богині, знаходився при самій „святій дорозі". Самий храм, — одна з найкраще збережених досі будівель серед руїн — ніжністю своїх заокруглених форм і елеґантною грацією легких колон м'яким теплом огортає глядача, завороженого чаром місця і поезією минулої традиції: жрекинь вибирали з найдостойніших родин у віці між 6 і 10 роками, і вони складали обіт чистоти. Жили вони спільно монашим життям у домі, який належав до найкращих у Римі. Досьогодні басейн їх, атріюм, — із золотими рибками і водяними ліліями — оточений низькопенними рожами, викликає рідке почуття тихої погідности, сполученої з меланхолією, зродженої із свідомости, що минувшина не воскресне.

ПРО ХРУЩОВА І ЙОГО ГЕНЕРАЛІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

каних уже за совєтського режиму малоросів, з яких вибилися вірні сталінські, а тепер хрущовські служаки — секретарі районових, обласних і інших партійних комітетів, а також золотопогонні генерали з двома й трьома орденами Леніна.

Здавалося б, справа ясна. І ясно, яких „успіхів" може сподіватися український народ від таких своїх у Москві „репрезентантів" . . .

А тепер ще трохи про самого Нікіту Хрущова.

У психологічній атмосфері коекзистенції, яку за всяку ціну хоче накинути Москва країнам вільного світу, перемішуються усталені поняття, переоцінюються цінності і постає ґрунт, на якому масово виростають всілякі дивогляди на взір концепції про єдиноспасенність для українського народу еволюційних процесів, започаткованих буцімто Хрущовим. До цих дивоглядів належить також і сам Хрущов-„українець", який в такому національному оформленні — під деякими оглядами — сьогодні вигідніший для большевицької зовнішньої пропаганди, як Хрущов-русский человєк. Для українського народу, зрештою, цілком байдуже, чи народився його кат на Україні (скільки вже їх, „рідних" катів, гарцювало в історії на українських землях!), чи десь там у Пошехонській губернії. Але для поборювання українського націоналізму, для дезорієнтації світової опінії, для ширення баламутства серед еміграції, для оправдання російського народу, що породив большевизм, і ще може для якихось ближче не знаних цілей — це має своє не абияке значення. Саме для цього й пущено з Москви різними каналами в широкий світ нову версію біографії Нікіти Хрущова, хоч сам він ніколи цієї версії офіційно не потверджував, потвердити не може і, напевно, не хоче.

Не треба бути біографом нинішнього першого секретаря КПСС, щоб з кількох основних даних його темної минувшини пересвідчитись, що ні кровю, ні духово з українським народом ніколи не був він зв'язаний. Мабуть, ніхто з „експертів" не завдав собі труду поглянути на мапу Курської області, звідки Нікіта Хрущов походить. Рідне його село Каліновка (а не Калинівка, як пише дехто з українських журналістів) лежить у Хомутовському районі, в північній частині цієї области, в сусідстві з відомими Брянськими лісами, де якщо й були коли українці, то хіба як засланці або втікачі. Цей район кардинально відмінний чисто московським складом свого населення від крайньої південної частини Курщини, де в 1918 році проходив державний український кордон і де навіть самі назви сіл і містечок (Цибулівка, Грайворон та інші) свідчать про національність їх населення.

З Курської области ще до революції щороку вирушало на заробітки до сусідніх областей, зокрема на Україну, кругло 250,000 заробітчан (див. Советская Большая Энциклопедия). З другої половини 19 стол., з розбудовою Донецького вугільного басейну, значна частина цих людей ішла на роботу в копальнях. Українські селяни, як відомо, дуже неохоче, і то лише в крайній потребі, ішли працювати під землею, і з певною зневагою ставилися до земляків-шахтарів, називаючи їх „донцями" — синонім голодранця, безхатька.

Нікіта Хрущов, про якого в офіційній його біографії сказано, що замолоду працював він на Донбасі, якраз належить до тих „курських соловіїв", які сунули на Донбас, щоб там заробити якусь копійку, а потім вернутися на батьківщину. Мабуть, та „копійка" не задовольняла його, і став він, як не один у той передреволюційний час, „професійним революціонером" із забезпеченою платнею від партії.

Робітництво Донбасу, переважно московської національности, завжди настроєне було революційно і в 1917-21 роках підтримувало совєтську владу загонами червоної гвардії, через що „Всесоюзна кочегарка" заслужила собі у большевиків добру славу. Але від 1930 року, коли Москва почала переводити колективізацію сільського господарства і так зване розкуркулення, багато українських селян, щоб уникнути вивозу на північ, кидали свої хати й тікали на Донбас, де у відносній безпеці працювали в копальнях, як добровільні каторжники. В такий спосіб національний склад робітництва Донбасу за кілька років змінився, зукраїнізувався, і під час останньої війни „Всесоюзна кочегарка" зовсім не виправдала покладених на неї Москвою надій.

Спритний і хитрий демагог, „свой парень", Нікіта Хрущов, перебуваючи замолоду на Донбасі, а потім працюючи в Харкові й Києві в центральному партійному апараті, добре пізнав психологію і характер українців (хоч по-українськи так таки й не навчився говорити), і це, мабуть, не раз придалося йому в роботі з „масами", а також в останній війні, коли очолював він на Україні совєтську партизанку. Вибившись на всесоюзного диктатора і потягнувши за собою до Москви „перевірених товаришів", червоних малоросів, він тепер напевно вважає, що має Україну в кулаці, як не мав її ніхто з попередніх диктаторів.

У прийдешній революції, коли український народ сам вирішуватиме свою долю, напевно не поможуть Хрущову чи його наступникам золотопогонні військові та партійні генерали, хоч би й були серед них „націонали".

В. С-ко

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бейон, Н. Дж.

Листопадові Роковини.

Заходами Української Католицької Парохії і Організації Оборони Чотирьох Свобід України в Бейоні, відбулась в неділю 17 листопада 1957 в церковній залі Святочна Академія для торжественного відзначення 39 роковин Листопадового Чину. Цього ж дня о год. 10 рано місцевий парох о. Юрій Паздрій відслужив Св. Літургію в намірені українського народу і панахиду за полеглих героїв. Під час Служби Божої члени ООЧСУ прийняли Св. Причастя на інтенцію героїв, що віддали своє життя за нас у Листопадовому Зриві. Точно о год. 6 вечором при заповненій вщерть учасниками залі, почалась Академія співом американського гимну у виконанні п. Гелен Коваль. Після цього о. парох відкриваючи свято, в коротких промовах (двох мовах) з'ясував присутнім суть свята та його значення для нас. Зчерги чоловічий хор Відділів ООЧСУ — Бейон, Картерет і Перт Амбой під управою п. Миколи Кормелюка виконав дві пісні: Задзвенімо і Що то за прапор лопотить. Атракцією свята була особа п. д-ра А. Княжинського, колишнього політв'язня большевицьких концентраційних таборів, який виголосив глибоку змістом доповідь про Листопадовий Чин. Вслід за цим виступили діти парохіяльної школи під проводом учителя проф. Івана Задорожного, А. Малюти і К. Козак, та виголосили деклямації, а окремо дівчата виконали вінцями ритмічні вправи під проводом А. Малюти. Першу частину свята закінчив мішаний хор католицької парохії під проводом проф. Івана Задорожного піснями: За рідний край і Гей у лузі червона калина.

Після короткої перерви друга частина програми почалась рецитацією вірша А. Курдидика п. з. „Стрілецька шапка" у виконанні артистки п. Валентини Калин. З черги виступав вдруге мішаний хор церковний і виконав дві пісні: Ой з-за гори чорна хмара і Молитву (Запорожець за Дунаєм).

Ю-Сумівець Любомир Кормелюк виголосив вірш Марка Боєслава п. з. Чи бачиш, Христе. Чоловічий хор ООЧСУ, виступаючи вдруге, відспівав дві пісні: Слава Героям і Косарі! Після цього відспіванням національного гимну, Академію закінчено. Декорацією сцени занялись пп. Я. Сіра, Ст. Гупаловська і п. Мирон Кушнір. Цілою програмою свята вміло проводив В. Драган.

На маргінесі цього свята слід зазначити, що наша громада гідно вшанувала Акт Листопадового Зриву. **М. К.**

Братство св. Юрія, Відділ ч. 380 УНС.

На терені малого міста — Бейон, Н. Дж., крім двох Відділів УНС — дорослих, існує від місяця лютого 1938. Молодечий Відділ УНС — Братство Св. Юрія ч. 380. Хоч в цьому Відділі з початку були членами лише діти, і тільки мале число дорослих, то протягом одної десятки років, число дорослих членів перевищило дітей, а це завдяки напливові нових імігрантів після закінчення другої світової війни. Управа Відділу старалась кожночасно виконувати свої обов'язки — обезпеченеві вимоги свого Головного Уряду Українського Народного Союзу. І хоч цей Відділ малий числом, то під оглядом якости перевищив деякі Відділи УНС. Цей саме Відділ очолює п. Вільям Мартин, якого батьки є старими імігрантами після першої світової війни. Вони зуміли виховати своїх дітей, а зокрема вище згаданого Вільяма, в українському дусі і він полюбив українське громадське життя (понад 10 років є предсідником цього Відділу), головою Українського Народного Дому та загалом він уділяється в громадському житті в Бейоні.

І ця скромна, але інтелігентна особа заімпонувала і другим національним групам, і в місяці листопаді ц. р. у стейтових виборах він удостоївся одержати найбільшу скількість голосів із кандидатів на асемблімена до стейтової столиці до капітолю!

Як блискавка пронеслась вістка вночі 5 листопада ц. р., що Бейон вибрав на асемблімена українця п. Вільяма Мартина.

Ми є горді, що людина з нашого середовища одержала такий високий пост у стейті. Віримо, що він на своїх засіданнях буде тямити про батьківщину своїх батьків, про многострадальну Україну і де зможе — поможе.

Щасти Вам, Боже, у вашій праці, п. В. Мартин! **М. К.**

Ню Йорк, Н. Й.

З діяльности Зборівського Допомогового Комітету.

І. Зустріч Зборівців.

27-го жовтня ц. р. відбулася в Ню Йорку чергова зустріч Зборівців Ню Йорку і других міст. Зустріч, що її приготовив Комітет на чолі з п. Максимом Паньковим, почав молитвою колишній парох Зборова о. Роман Ганас, який привітав зібраних своїх кол. парохіян. Зустрічею проводив д-р Теодор Хомяк, вітаючи на вступі прибувших з-поза Ню Йорку визначних громадян Зборівщини, з окрема о. Романа Ганаса.

Приявні на зустрічі з захопленням оплескували виступ б. зборівського громадянина, відомого на терені Ню Йорку бандуриста п. Володимира Юркевича з Ірвінґтону. Під час прийняття промовляли: о. Роман Ганас, п. Степан Чума, д-р Іван Новаківський і інші. Зустріч пройшла в гарній родинній атмосфері, сфільмована безінтересовно п. Гелен Ребус. До успіху зустрічі поважно причинилися пані: Евдокія Мартинів, Мері Паньків, Анна Глух і С. Музика - Рекшинська та пп. Петро Глух, Іван Баранецький, Іван Мартинів, Михайло Романів і Микола Фрей.

II. Замість вінка на могилу.

Замість вінка на могилу бл. п. Володимира Павловича, колишнього начальника Філії Кооп. Союза в Залізцях і директора Нар. Школи в Зальцбурґу зложили на цілі Збор. Доп. Комітету в Ню Йорку по п'ять долярів: Ігор Маланчук і Осип Маланчук.

III. Зборівський Доп. Комітет обіймає Патронат над дитячим садком в Розенгаймі.

На зустрічі о. Р. Ганас проголосив від імені Комітету, що Збор. Доп. Комітет обіймає патронат над дитячим садком в Розенгаймі в Німеччині. Промовець візвав присутніх до жертвенности на повищу ціль.

Переведена збірка принесла у висліді 136 дол. На цю суму зложилися слідуючі пожертви: Микола Фрей $15; по $10: Микола Бута з Филаделфії і Іван Луків з Ірвінґтону; по $5: Анна Олива, Евгенія і Степан Чуми, д-р Іван Новаківський, В. Криса, Олександер Гуральний, М. Сидор, Іван Мартинів і Павло Бойко - Кабарівський з Трой; по $3: Григорій Добуш, Осип Маланчук, Богдан Чехович, Оксана Кіндратів; по $: Микола Коковський, А. і В. Барон з Лонґ Айленд, Г. Леськів, М. Каліщук, Гері Бабяк, Дмитро Гуральний, Волод. Познахівський, Микола Фрей, О. і Т. Вовк, Ольга Карпинець, М. Олійник, Максим Паньків, Волод. Заяць, Іван Познахівський, Іван Шперналь; по $1: о. Роман Ганас, М. Москва, В. Івашків, Гелен Яніцькі, Микита Паньків, М. Стельмах, Іван Заяць, Василь Рендяк, Роман Метельський, Михайло Романів, Теодор Бендина, М. Худоба, Теофіль Січкоріз, Ігор Шперналь, Дмитро Кесьондзик, Іван Баранецький, Іван Щебльовський з Шикаґо, Володимир Лис. — Решту дрібними. Збірку перевели: пані Евгенія Чума і п. Григорій Добуш.

О. М.

Лудлов, Масс.

Громадське та культ.-освітнє життя.

Лудлов — це мала місцевість у Спрінґфілдщині, стейту Масс., з населенням 12,000 різних національностей, в тому 30 українців. Завдяки новій автостраді „Масс. Тирнпайк", до якої Лудлов має свій в'їзд, та своєму центральному положенні серед лагідних височин зі здоровим кліматом, стягає він у свої сторони все нових поселенців і помітно чисельно зростає.

Українці у більшості живуть у самому Лудлові, але багато родин проживає у довколишніх місцевостях як: Спрінґфілд, Голіок, Палмер, Чікопі, Індіен Оршад та ін. Всіх об'єднує укр. кат. церква св. ап. Петра і Павла в Лудлові, біля якої згуртоване все громадське, культ.-освітнє життя.

Весною з приходом нового душпастиря в особі о. Дереша Миколи громада немов пробудилася до нового життя. В літньому сезоні відбуто десять пікніків, які здобули собі повне признання навіть серед чужинців.

Жертвенно працює сестрицтво, зорганізоване при нашій церковці. Не жаліючи труду, немов ті мурашки, приготовляють страви на пікніки, забави, та всі інші оказії — здобуваючи фонди на будову нової церкви. Покликаний до життя будівельний комітет почав серед парохіян збірку 100 - долярових внесків на будову нової церкви. Всі, що розуміють значення рідної церкви для українськтогсо народу, а нашої громади зокрема, радо складають свої пожертви.

В зимовому сезоні уряджує Будів. Комітет розгривкові льотерії для збільшення будівельного капіталу, що під цю пору виносить $26,000, тобто одну третю загального кошту побудови нового храму Божого.

Культурно - освітнє життя нашої громади вповні задовільне. 10-го листопада відбуто святочні сходини, присвячені Листопадовим Роковинам. О. Дереш М. у вступному слові згадав про Листопадовий День на зах. землях України 39 років тому. Молодий любитель музики Богдан Глушевський з чуттям відограв на скрипці: концерто ін Амінор А., Вівальді та арію Ля Травіята, Верді — при акомп. п. Любови Стефанів. Іванна Глушевська гарно віддеклямувала вірш „Листопад" Р. Купчинського. Глибока та цінна змістом доповідь про великі події, великих днів України — яку виголосив о. Ваврик Василь, ЧСВВ, зворушила до сліз присутніх. Доповідь перенесла слухачів у величне минуле. Ми побачили Великий Зрив — почули могутній відгомін, яким пролунав він по всій галицькій Україні та дійшов до золотоверхого Києва. Здавалося, що ми почули нашу пісню, побачили наше військо та наші прапори, українські. Відспіванням українського національного гимну закінчено свято. Зібрану з добровільних пожертв суму $24.00 призначено на допомогу воєнним інвалідам.

Театральний Гурток, відновивши свою діяльність, відкрив сезон превеселою комедією на 3 дії Л. Козича „Тріюмф медицини", що 17-го листопада пройшла з повним успіхом. На місяць грудень намічено „Андріївський вечір", получений з веселою ревіовою програмою та „Вертеп" — різдвяні картини в 3-ох діях.

Старанням нашого душпастиря, відбудеться в нашій парохії чотириденна свята місія під проводом о Василя Ваврика, ЧСВВ, яка ще більше об'єднає нашу громаду для добра нашої церкви та нашого народу.

І. С.

УВАН У КАНАДІ ВШАНУВАЛА ПІОНЕРІВ УКРАЇНСЬКОГО КНИГАРСТВА

Вінніпеґ. — З нагоди золотого ювілею української книжки в Канаді 1907—1957 відбувалися окремі святкування цієї події в столиці українців Канади — Вінніпеґу від 17-го листопада до 1-го грудня ц. р. Крім вистав і доповідей на тему української книжки відзначено двох піонерів українського друкованого слова на терені північної Америки за їхні заслуги в поширенні українського друкованого слова — п. Мирона Сурмача з Ню Йорку й п. Й. Дзьобка з Вірдену, Манітоба. Вони одержали грамоти признання від Української Вільної Академії Наук у Канаді за свою працю: пан Сурмач за працю на книгарському полі, п. Дзьобко за фінансову допомогу поодиноким українським видавцям і авторам у виданні їхніх праць. Вручення грамот відбулося в четвер дня 21-го листопада в часі окремої сесії УВАН у У. Н. Домі. В імені УВАН вітав піонерів українського друкованого слова в Америці проф. Яр. Рудницький. Він підкреслив заслуги обидвох відзначених громадян і подав до відома деякі маловідомі факти з історії української книжки в Америці. Пан Сурмач, що приїхав окремо з Ню Йорку для цієї церемонії, виголосив доповідь про розвиток українського книгарства на терені Північної Америки й поділився з приявними своїм довголітнім досвідом у розповсюдженні української книжки в масах. Після доповіді відбулася дискусія, якою проводив член Управи УВАН в Канаді, д-р М. Мандрика.

● У столиці Кипру Нікозії вперше за останні два роки вулицями проходжувався новий губернатор цього середноземноморського острова, Ю. Фут. Коли він увійшов до одної крамниці, її власник, грецький патріот, думаючи, що це просто якийсь англійський службовик, крикнув: „Хай живе злука з Грецією!" Англійський губернатор всміхнувся і сказав: „Дякую вам, бо я саме хочу безпосередньо перевірити бажання мешканців Кипру". — Кипр протягом двох років є ареною англійських поліційних репресій.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧОМУ МИ ОПУСТИЛИ НАШУ БАТЬКІВЩИНУ?

З кінцем вересня 1939 р. прийшли до нас „освободителі" від останньої коровиці, наші старші „братя", а з ними сталінська конституція і „ясне сонічко". Це все знане всім. По двох місяцях не було тут життя вже нікому, ані селянам, ані робітникам, ані інтеліґентам. За такий короткий час я посивів немов би хтось мене мукою обсипав.

Зараз по зайнятті нашого краю большевики найперше завели „сіль-ради". Зголосилися на услуги деякі з місцевої громади, таки з патріотизму, котрого пізніше самі відрікалися, але було вже запізно. Кожного дня приїздили машиною різні політруки і найперше казали скликати людей на мітинґ. На початку мітинґів наказували кричати „хай живе Сталін". Потім промовляли і вихвалювали Совєтський Союз і свій устрій. Нарід видів все і пізнав, що то щось не теє. Хто противився, зараз таки вночі заїздили вантажними автами і забирали цілі родини і ніхто не знав, куди вивезли. Пізніше ті самі „визволителі" забирали движиме майно і „націоналізували".

На нашій території була віддавна копальня торфу. Сюди большевики гнали зимою людей до примусової праці при лютім морозі. Вбратися люди не мали в що, бо як входила „тріюмфально" червона армія, все насильно викупила, що попало в руки, а пізніше не було вже що купити.

Большевики фальшиво пропаґують, що вони обороняють робітників і селян. Це є стопроцентова брехня, бо там бідняк скорше згине як „кулак", бо цей має і витягне яку рублівку і заплатить екаведистові, а вони всі лакомі на таке і вже випустять, а бідний не має за що викупитися і загибає.

В нашій місцевості часом я заходив до тої „сіль-ради" і приглядався большевицькому колективному устроєві. Одного разу приїхали чотири політруки, озброєні в револьвери і зайшли до канцелярії. Там було багато людей, а між ними був один бідак, що грівся коло печі. Мав він шестеро дітей, на це мав одну корову і працював в господарів, а пізніше обов'язково в копальні так, що в зимовій порі був пів босий, обдертий і голодний. Політруки зараз звернули на нього увагу і стали його розпитували, що він тут робить. Цей бідняга заявив, що його діти голі, босі і голодні. Тоді один з політруків звернувся гостро до голови сільради, чому не дав посвідки біднякові, щоб купив собі хліба або муки в кооперативі. Голова сільради заявив, що вже видав таку посвідку. Політрук знов звернувся до бідака, „чему нє пакупіт себє хлєба?" На це відповів бідак, що не має грошей, щоб дещо купити. Тоді всі чотири енкаведисти кинулися з криком на бідного мужика: „ти нє імєєш дєнєг! А ти проґула, ти нє работаєш!" Потім забрали його на автомашину. Цей бідачисько знав, що його чекає і куди його „приятелі" завезуть, зачав кричати, кидатись на землю. Ледве його люди оборонили, та засвідчили, що він працює. В другім випадку один бідака мав четверо дітей і одну козу. Працював він де міг, та направляв всілякі залізні речі, колодки, замки і т. п. Хтось доніс на нього, що він має дві літри горівки і продає. На це прийшли два енкаведисти, забрали його разом з горівкою до вищого суду, а цей „народний суд" засудив за „спекуляцію" на три роки в'язниці. Бідняга випросився на відклик до „вищої інстанції". Цей суд додав бідному на рекурс ще два роки, отже разом п'ять. Хто попався б до такого „народного суду", чи винен, чи не винен, вже ніколи не вийшов, і ніхто не знав, куди вивезли.

Таких різних випадків було багато, накладали великі податки, данину та позички кожних три-чотири тижні від рухомих і нерухомих, від поля, саду, курей і т. д., хто не заплатив, забирали і вивозили в невідоме. Так кожний відрікався свого майна, бо інакше грозило йому заслання, як „враґ народа". Та і районові „власть імущі" вишукували різних місцевих прислужників, які ревно виповнювали їм службу, а то найбільше вночі.

— Тут, в Америці чи Канаді, волочаться маси різних аґентів большевицьких, видають різні фальшиві і брехливі газети, та захвалюють большевицький рай. Нехай поїдуть самі до того раю, але певно, що вже не повернуться.

Нюарк, Н. Дж.

Іван Мацьків.

ПОДЯКА

Високопреосвященнішим Владикам: Митрополитові Іванові, Митрополитові Докторові Іларіонові та Митрополитові Ніканорові, Владикам Архиєпископам, Високопреподобним та Всечесним отцям, парафіяльному урядові, сестрицтву, що зайнялись улаштуванням мого ювілею, дириґентові, співакам, учням Недільної школи, Лізі Православної Молоді, Народному Союзові, всім парафіянам теперішнім і бувшим, друзям, приятелям та всім знайомим у різних містах та Країнах Світу, які зволили мене зичливо привітати, висловили сердечні побажання та обдарувати мене в день мого 50-ліття, прошу прийняти від мене не менше щире і сердечне СПАСИБІ за радісне і привітне тепло, яким Ви загріли мою душу в цей день.

Вдячний

Протоєрей В. КОВАЛЕНКО

ПОДЯКА

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ І ШВАГЕР БЛ. ПАМ. ГЕНШТАБУ ПОЛКОВНИК,

Володимир САВЧЕНКО

по сповіді й прийнятті Найсвятіших Тайн, упокоївся в Бозі, дня 18-го листопада 1957 р., в шпиталі св. Вінцентія на Стейтен Айленд.

Поховано Його 20-го листопада на українському військовому кладовищі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Складаємо найсердечнішу подяку Всеч. Духовенству: Впреосв. Архиєп. Мстиславові, о. прот. Л. Весоловському, о. прот. Гаюкові, о ігум. Маґалясові за відправлення Богослужб і похоронних обрядів та за ласкаві слова прощання Небіжчика й співчуття Родині; Впреосв. Архиєп. Мстиславові ще за безкоштовне уділення місця на могилу; Н. Й. Управі Відділу ОбВУА, що перебрав на себе кошти похорону. ВПП.: В. Овсієнкові за саможертвенні клопоти справою похорону й опіку в часі хвороби Небіжчика; проф. Давидові Накєу, нашому щирому Другові, американцеві ірляндського походження, за щедру допомогу від усієї своєї Родини, за постійне відвідування хворого й безустанну опіку ним, за піклування дружиною Небіжчика; д-рові Козакові, проф. Драбатому, ген. Загродському за ласкаві слова прощання над домовиною; всій Рідні, друзям, знайомим і незнайомим, які численно прийшли віддати останню прислугу, за допомоги на Служби Божі, за квіти на домовину; ВПреосв. Митрополитові Іларіонові Канадійському, Єпископ. Євгенові — Швайцарія, ген. Кратові та всім іншим, що надіслали вислови співчуття — усім їм щире, гаряче спасибі. Похоронному заведенню п. Петра Яреми, дякуємо за солідну й ввічливу похоронну услугу.

Тяжким горем прибиті:
Наталія САВЧЕНКО — дружина
Міліца і Володимир ДОРОШЕНКИ — сестра і брат дружини.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

У Франції

КИЛИМ С. МУСІЄНКА

Сергій Мусієнко, родом з Чернігівщини, підхорунжий Армії УНР, після довгого й жертвенного життя для України, проживає тепер в домі для старших віком емігрантів у Франції в Замку д'Абондант.

Не можучи зброєю або іншим рівносильним чином продовжувати працю для Батьківщини — України, Сергій Мусієнко тепер рішив свій заслужений життьовий відпочинок не марнує, але працює далі, як мистець, для прославлення українського імени. Наслідком понаддворічної, клопітливої, тяжкої, але й з любов'ю виконаної праці нашого майстра, з'явився прекрасний настінний килим (розм. 134 на 108 цм.), який зображує (копію) славний твір геніяльного українського мистця, Ілії Репина, — „Запорожці пишуть султанові". Килим виконано в усіх кольорах і деталях оригіналу. І дійсно, дивлячись на картину великого І. Репина, і порівнюючи з нею килим-копію п. С. Мусієнка, не знаєте, якому творові дати першість! На килимі, під образом теж вишиті тексти знаменитої „дипломатичної" переписки між Січовим Кошем та Могамедом IV.

С. Мусієнко має намір запропонувати свій килим одному з Українських Національних Музеїв. Але щоб дати перед тим можливість насолоджуватись витвором українського духа всьому нашому громадянству на еміграції, С. Мусієнко, опатентувавши свій твір, дав його до фоторепродукції в кольорах і в звич. формі в розмірі поштових карток.

Кожен з гідним даруноком своїм та чужинцям, є теж добра, як звичайна пошітка і не дуже мала й гарна прикраса власного помешкання.

Д-р Д. Куликовський

нах Націй з просьбою зорганізувати українську вітрину на вул. Флориді на тижні Об'єднаних Націй, що й зроблено з допомогою відомого нашого мистця Віктора Цимбала.

Секретар Ст. Віяи доповів про працю канцелярії, і секретар М. Рубінець докладно розповів про осяги УЦР і його особисті та д-ра Вас. Іваницького, як референта зовнішньої інформації, що виявилися в затісненні зв'язків з організаціями інших поневолених Москвою народів, в кількакратних виступах в аргентінських радіовисильнях, в імпозантному відсвяткуванні, з участю чисельних чужинецьких представників, 40-ліття української національної революції в готелі „Кастеляр", тощо.

З доповідей інших референтів, треба згадати проф. Липинського, референта шкільництва, який доповів про сформовання при референтурі Педагогічної Ради. Короткий звіт склав також референт фінансових справ мгр. Веселий.

У дискусіях члени Головної Ради підкреслили вагу праці на зовнішньому фронті і висловили своє вдоволення з приводу осягнень.

При кінці сесії ухвалено деякі доповнення до правильника Управи УЦР: вирішено, що хто з членів Управи не являється тричі, без виправдання, на засідання УЦР, позбавляється титулу члена УЦР з правом відкликаю до Головної Ради; вирішено також, що хто не вплатив національного датку, не може займати керівних місць в національній спільноті, організаваній в УЦР.

Сесія УЦР визначилася ділов[и]м характером та високим рівнем дискусій і гармонійністю взаємовідносин. С. О.

● Гергард Щіллер, один із шістьох секретарів східно-німецької комуністичної партії покінчив самогубством. Він був комуністом від 15-го року життя, двічі сидів у в'язниці, був східно-німецьким міністром машинобудівництва. Офіційно повідомлено, що причиною його самогубства є нервовий розлад.

В Аргентині

СЕСІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УЦР

17 листопада відбулася в приміщенні Українського Клюбу перша сесія Головної Ради по IV Конгресі Українців Аргентини. Були присутні представники всіх національних організацій майже в повному складі, за винятком представників Легіону ім. Петлюри, ДОБРУС-у та Братства св. Покрови. Відкрив сесію і проводив нею д-р Ів. Іваницький, заступник голови УЦР, який пояснив, що мусів перебрати на себе обов'язки голови Головної Ради за відсутністю інж. Зюбана, вибраного на Конгресі виконувати цю важливу функцію.

Управа УЦР склала звіт про діяльність за ці перші післяконгресові місяці. Голова УЦР, проф. Є. Онацький доповів про розподіл функцій (референтур) між членами управи. У дальшому звіті він підкреслив вагу, самого факту існування УЦР та престижу, який вона здобула серед чужинців, що виявилося, між іншим, у звернені до неї Аргентинського Т-ва Об'єдна-

Фон Бравн і ген. Медаріс домагаються, щоб ЗДА випродукували найбільшу в світі ракету

Вашингтон. — Цивільний шеф армійської програми керованих ракет д-р Вернер фон Бравн і військовий командант цієї програми генерал майор Джан Р. Медаріс зізнавали 14-го грудня на Сенатській Підкомісії Готовости і заявляли, що ЗДА мусять за всяку ціну старатися здобути контролю над стратосферою і в тій цілі мусять випродукувати найбільшу в світі ракету. Д-р фон Бравн — це колишній німецький експерт від „Ф-2", який тепер працює в цій країні. Він сказав, що ЗДА будуть „в смертельній небезпеці", якщо СССР вдасться здобути контролю над надземними просторами. Він пропонує зорганізувати окрему агенцію коштом 1,500,000,000 доларів кожного року, яка мала б нагляд над продукцією керованих ракет. Ця агенція впродовж 10-ох років мала б збудувати постійну стацію для контролі повітряних просторів, і впродовж 5-ох років мала б випустити штучний сателіт, який міг би кружляти довкола Землі, і який був би керований людиною. Генерал Медаріс сказав, що якщо ЗДА не вдається за три-чотири роки до 1961 року випродукувати машину, яка могла б вистрелити ракету, що важитиме один мільйон фунтів, то ми програємо змагання за надземні простори. В Пентагоні повинна бути одна людина, яка керувала б продукцією ракет. Повинні бути фінанси на продукцію ракет. Досі деколи не було грошей, а часом не було координації між окремими родами зброї, і внаслідок цього є припинення в ділянці продукції керованих ракет.

Франція призналась до жорстокостей в Альжирі

Париж. — Державна Комісія для збереження прав і свобід одиниці оприлюднила своє звідомлення про відносини в Альжирі, зумовлені з одного боку терором підпільно-революційних партизанів, з другого відплатними жорстокими переслідуваннями французького війська і поліції. Цю Комісію уряд покликав був до життя літом цього року, коли з ліберального табору у Франції залунали численні голоси, що таврували поведінку війська і поліції в Альжирі. Покликана для перевірки цих закидів Комісія під головуванням одного чільного паризького адвоката склала своє звідомлення урядові ще 14 вересня ц. р., але уряд не оприлюднював його, що стало предметом нової завзятої полеміки. Щоденник „Ле Монд", який в минулу п'ятницю проголосив той звіт, що має коло 10.000 слів, виправдував появу звіту фактом, що французька преса протягом двох місяців даремне ждала заповідженого міністром для справ Альжиру Ляхостом „доповнення". Звіт описує страхіття, що їх допускались партизани, які не цурались палити цілі мохаммеданські села і вбивати всіх мешканців включно з жінками і малими дітьми. З другого боку признає тортурування альжирських в'язнів і поліцією, з якими французькими вояками і поліцянтами, п'р отизаконне притримування людей, погані відносини в кацетах і „зникання" в'язнів. Зокрема, признає факт смерти 78 в'язнів, замкнених у пивниці без доплиу свіжого повітря. Комісія, не виправдуючи метод добування зізнань від полонених і в'язнів, признає, що добуті зізнання дозволили протидіяти різним запланованим новим актам терору партизанів.

Об'єднані Нації прийняли резолюцію в справі миру

Об'єднані Нації. — Політична Комісія Об'єднаних Націй, яка складається з усіх 82-ох членів ОН, прийняла майже одноголосно „резолюцію миру" в суботу 14 ц. м., зголошену трьома державами: Індією, Швецією і Югославією. „За" голосувало 75 держав, „проти" ніхто, а тільки одна держава (Національний Китай) стримались; шість держав абсентувались. Ця резолюція в загальних фразах закликає до „мирних і толерантних взаємин між усіми державами" та стверджує „потребу поширити міжнародну співпрацю, зредукувати існуюче напруження та полагоджувати розбіжності і спори між державами в мирний спосіб". У резолюції не вживається слів „мирне співіснування" з уваги на їх поваж комуністичної пропаганди і тому Василій Кузнєцов спершу наполягав на прийняття совєтської резолюції по лінії „співіснування". Після того, як індійський про-комуністичний представник Крішна Менон заапелював до нього, щоб він погодився на згадану резолюцію трьох невтральних країн, він голосував за нею і не настоював уже, щоб переголосувати совєтську резолюцію.

● Перед виїздом до Парижу на конференцію 15-х держав НАТО (Північно - Атлянтійського Пакту), англійський прем'єр МекМілен радився з колишнім прем'єром і своїм учителем — 82-річним Винстоном Черчилом. Черчил ще дуже живий умом, але лікарі рішуче заборонили йому курити грубі сигари, що їх він раніше не виймав з рота.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЙОН, Н. Дж. — Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 281 УНСоюзу, відбудуться в четвер, 19-го грудня 1957 р., в залі УНДому — 33-35 Вест 19-та вул., точно о год. 8-ій веч. Просимо всіх членів прибути, хоч раз на рік, вислухати звітів із цілорічної праці уряду та вибрати нову Управу на 1958 рік. Крім цього, будуть ще інші важливі справи, про які кожний член повинен знати. — Л. Довгань, предс.; Я. Лаврів, кас.; Л. Бачинський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 170 повідомляє, що збори відбудуться 20-го грудня 1957 р., вечером, при 433 Hoboken Ave. Обов'язком кожного довгуючого члена є вирівняти свої вкладки, щоб не переносити довгу на слідуючий рік. — П. Мелень, предс.; В. Плетчонь, кас.; І. Грабар, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні загальні збори Українського Народного Дому, Відд. 316, відбудуться в суботу, 21-го грудня 1957 р., о год. 7:30 веч. Будуть звіти із цілорічної праці Т-ва, вибір нових урядників на 1958 рік та інші важливі справи, про які кожний член обов'язково повинен знати. Тому просимо всіх членів взяти участь в цих зборах. — Управа.

МІЛВОКІ, Вис. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 103, повідомляє усіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що Річні збори відбудуться в суботу, 21-го грудня 1957 р., о год. 7-ій веч., у церковній залі — при 1037 Савт 11-та вул. На порядку: звіт з цілорічної діяльности та вибір Управи на 1958 рік. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки, щоб не переносити довгів на другий рік. Просимо також привести своїх дітей і знайомих, щоб вписати їх в члени УНСоюзу. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Відд. 117, „Запорозька Січ", відбудуться в суботу, 21-го грудня 1957 р., о год. 8-ій веч., в приміщенні при 33 Іст 7-ма вул. (II пов.) Присутність всіх членів обов'язкова. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Річні збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 104, відбудуться в неділю, 22-го грудня, точно о год. 3-ій по пол. Просится всіх членів прибути на збори. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії з діловодства за другий піврік та вибір нової Управи на 1958 рік. Проситься привести нових членів до УНСоюзу. — Г. Мисак, предс.; М. Зельвак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 83, повідомляє своїх членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 1-ій по пол., в домі Т-ва УАГорожан — 847 Н. Френклін вул. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії та вибір Управи на 1958 рік. Довжники повинні вирівняти залеглі вкладки. — М. Кончак, предс.; С. Чорномаз, секр і кас.

АКРОН, Огайо. — Б-во Сош. Св. Духа, Відд. 295, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 1:30 по пол., в церковній залі. Пожаданим є, щоб всі члени прийшли і вирівняли свої залеглості, щоб не переносити довгів на слідуючий рік. Членів, яких рідня не є членами УНСоюзу, просимо їх вписати до Відділу. — О. Зепко, предс.; С. Мотровч, кас.; В. Пулк, секр.

КУРТІС БАЙ, Мд. — Б-во св. Ап. Петра і Павла, Відд. 81, повідомляє своїх членів, що Річні збори відбудуться в четверту неділю — це є 22-го грудня 1957 року, о год. 2-ій по пол., в церковній залі — 1506 Church St. На порядку: звіт з діяльности й вибір Управи на 1958 рік. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглі вкладки. — П. Войтович, предс.; А. Хіміяк, кас.; А. Влавціх, секр.

NORTHUMBERLAND, Pa. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 357, повідомляє всіх своїх членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в домі при 20 King St. Буде вибір Управи на 1958 рік. — С. Возьний, секр.

АРНОЛЬД, Па. — Річні збори, Відд. 296, відбудуться в неділю 22-го грудня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в приміщенні Укр. Гор. Клюбу — 1400 4-та Еве. — А. Гога, предс.; В. Собків, секр.

ЙОНГСТАВН, Огайо. — Управа 140 Відд. повідомляє членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 12:30, по співанні Служби Божої, в церковній залі — Вест Рейван Евс. На порядку: звіти і вибір Управи на 1958 рік. — С. Яворський, предс.; Г. Горак, секр.

ВАНКУВЕР, Б. К. — Т-во „Дністер", Відд. 498, повідомляє своїх членів, що Річні загальні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 2:30 по пол., в залі УНО — 604 Е. Cordova St. — А. Курляк, предс.; О. Касюхнич, кас.; М. Петриків, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Посафата, Відд. 217, повідомляє членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня, о год. 2-ій по пол., в церковній залі — 305 Гадсон Евс. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії, та вибір нової Управи на 1958 рік. Довгуючих членів просимо вирівняти свій довг до кінця цього року. — К. Шевчук, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Деркач, кас.; М. Макусій, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 252, відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р. Початок о год. 12-ій впол. в залі при 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки, щоб не переносити довгу на другий рік. — Когут, секр.

РОМ, Н. Й. — Б-во св. Михаїла, Відд. 121, подає до відома своїм членам, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в залі УНДому — 212 Canal St. На порядку: звіт урядників і Контр. Комісії та вибір нової Управи на 1958 рік. Приходьте і всі довгуючі членам вирівняти свої вкладки до кінця року, щоб не переносити довгів на слідуючий рік. — Д. Іванців, предс.; В. Чуйко, кас.; О. Гадь, секр.

СТЕМФОРД, Конн. — Управа Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 350, повідомляє своїх членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в Укр. Нар. Домі — 60 Canal St. На порядку нарад: звіт урядників і Контр. Комісії та вибір урядників на 1958 рік. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; д-р В. Палідвор, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Миколая, Відд. 127, повідомляє членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня 1957 р., в церковній залі при Філмор і Онейда вулицях, зараз по співанні Служби Божої. Побір вкладок від год. 11:30 до 1-ої по пол., в часі буде вибір Управи на 1958 рік. Проситься членство взяти у зборах чисельну участь. Управа полагоджує справи і збирає вкладки кожної неділі від год. 11:30 до 1-ої. Проситься Шановних членів вирівняти свої залеглі вкладки, щоб не наражувати себе на суспендування. Члени, які були суспендовані по вирівнянні залеглих вкладок будуть приняті до Відділу з усіми правами на громотах і статута. Просимо вступати в члени УНСоюзу! — І. Була, голова; П. Володка, фін. секр.; М. Гаровус, кас.; М. Левицький, рек. секр.

ТАРЗАН. ч. 3983. Добрий постріл!

Першим завданням Тарзана було змайструвати новий лук... і коли він це скінчив, він знайшов новий слід.

Він летів, немов вітер, за запахом здобичі, за пахучим соковитим запахом оленя.

І тоді досвідченою рукою випустив смертельну стрілу в його шкіру.

РОЗШУКИ

Пошукую сина, 38-річного ЮРІЯ ЗВАРИЧА, пропавшого під Бродами. Хто з друзів або знайомих мав би деяку вістку про нього, прошу написати на адресу: Anton ZVARYCH, 826 Tripoli St. Pittsburgh 12, Pa.

Пошукую ІВАНА ПІШТИКА, зі с. Шандровець, пов. Турка, над Стриєм, який виїхав до Америки перед першою світовою війною. Хто знав би щонебудь про нього, або він сам, прошу писати на адресу: Joseph PYPTYK, 226 Third St. Braddock, Pa.

Пошукую ДОЗЮ ЯРЕМКЕВИЧ МИХАЛЮК. Прошу писати на адресу: Mrs. Katherine MOTORNEY, 1939 Grand Concourse, Bronx 53, N. Y.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

Посмертні Згадки

МАРІЯ КОШИЦЬКА, членка Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., упокоїлася в Бозі, 8-го грудня 1957 р., на 48-му році життя в Картереті, Н. Дж. Покійна народилася в Franckville, Pa. Полишила у смутку чоловіка Івана, синів: Григорія, Івана і Йосифа, 2 невісток, 3 внуків, братів: Івана, Йосифа, Антона і Василя, 2 сестри: Анну, Катерину. Похорон відбувся у четвер, 12-го грудня, з укр. католицької церкви св. Марії в Картереті, Н. Дж. а опісля на Intermen St. Gertrude's Cemetery Colonia, N. J. — В. Й. П.!
М. Баран, секр.

ІВАН КРІЛЬ, довголітній член Т-ва Просвіта, Відд. 16 УНСоюзу в Спрінг Валей, Ілл., помер несподівано на удар серця, дня 8-го грудня 1957 р., проживши 64 роки. Покійний народився 1893 р. в селі Петрова Воля, пов. Сянік, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1916 р. був активним членом-піонером Т-ва Просвіти, предсідником і касиром Відділу. Полишив у глибокому смутку дружину Параскевію, дві доньки Марію і Анну, двох братів і п'ять внуків. Похорон відбувся 11-го грудня, з дому до кат. церкви св. Петра і Павла, на цвинтар St. Antony, Nanuet, N. Y. — В. Й. П.!
М. Москаль, секр.

ПАРАСКЕВІЯ СОФІЙ, членка С-ва Благовіщення, Відд. 125 в Шікаго, Ілл., померла, дня 21-го листопада 1957 р. Народжена в Москалівці, пов. Косів. Полишила в глибокому смутку чоловіка Теодора, доньку Антоніно з родиною і доньку Ольгу з родиною у Німеччині. Похорон відбувся 25 листопада, при участі Родини, Членкинь Відділу та Знайомих. Тлінні Останки спочивають на цвинтарі св. о. Миколая. — В. Й. П.!
І. Подола, секр.

СОФІЯ СМУК, довголітня членка С-ва Благовіщення, Відд. 125 в Шікаго, Ілл., померла, дня 26-го листопада 1957 р. Покійна народжена в Рудках, Зах. Україна. Полишила у глибокому смутку чоловіка д-ра Івана Смука, доньку Грецю з родиною і доньку Віру з родиною, та дальшу рідню. У похороні взяли участь Родина, Членки Відділу та багато Приятелів та Знайомих. Покійну похоронено на цвинтарі св. о. Миколая. — В. Й. П.!
І. Подола, секр.